

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tulonjaon ja pienituloisuuden kehityksestä

26.9.2017 Martti Hetemäki

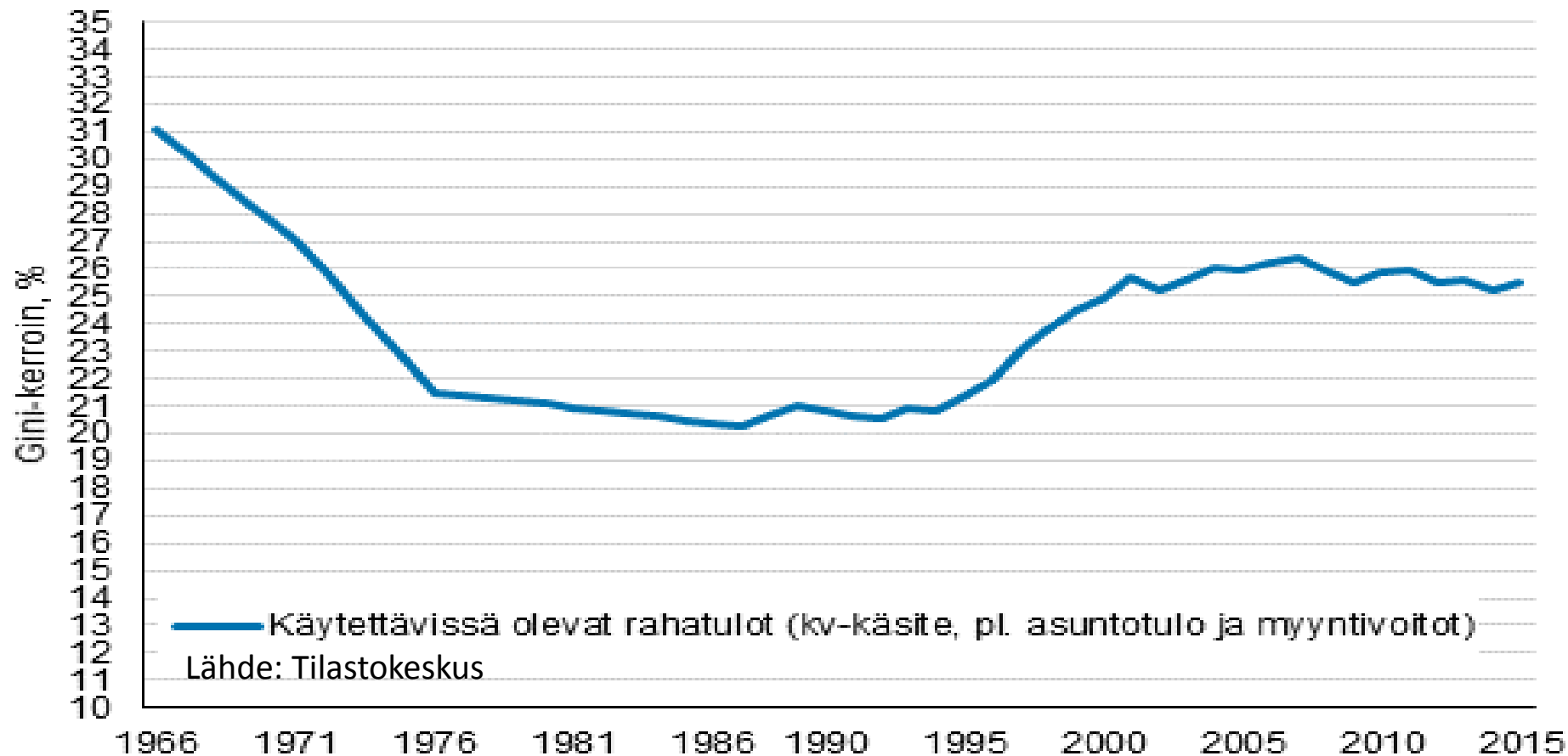

Sisälllys

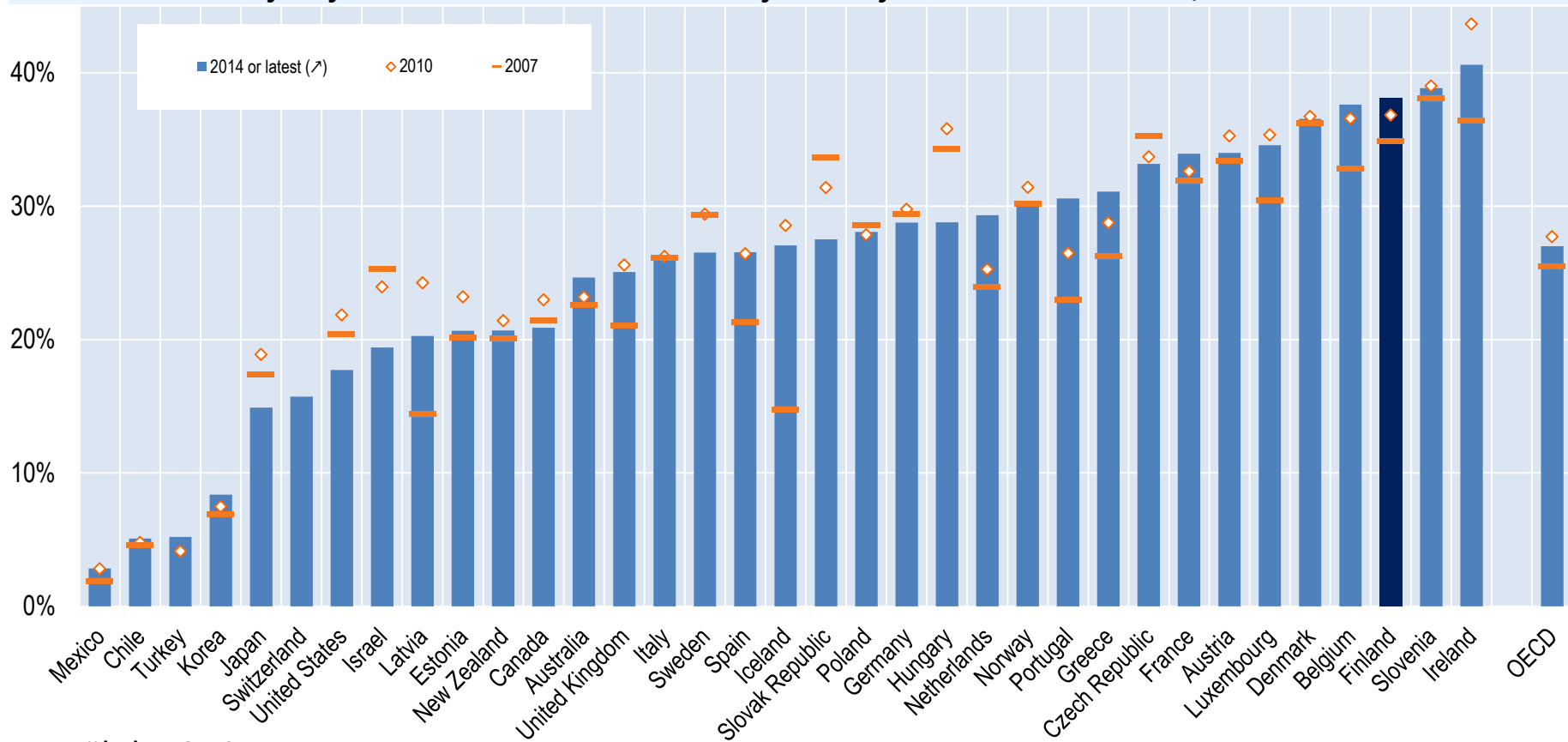
- Tuloerojen kehitys Suomessa (dia 3)
- Verojen ja etuuksien tuloeroja tasaava vaikutus eri maissa (dia 4)
- Työssäkäyvien pienituloisuus Euroopan maissa (dia 5)
- Pienituloisuus sosioekonomisissa ryhmissä Suomessa (diat 6-7)
- Koko väestön ja 25-34-v. miesten ja naisten pienituloisuusaste (dia 8)
- Työllisyysaste koulutusasteen mukaan ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet/ei perusasteen jälkeistä tutkintoa 25-34-v. miehet ja naiset (dia 9)
- 25-34-v. miesten työllisyysaste ja työttömyyden keskimääräinen kesto (dia 10)
- 25-v. miesten NEET-osuus ja sen pitkittyminen koulutustason mukaan (dia 11)
- Osaamisen muuttumisen palkkaeroja lisäävä vaikutus (dia 12)
- Pienipalkkaisen työntekijän työn rajaverokiila Pohjoismaissa (dia 13)
- Rajaverojen noston vaikutukset tuloeroihin (dia 14)

Tuloerot Suomessa 1966–2015, Gini-kerroin, %

Tuloerot kasvavat, kun kerroin nousee. Kun kerroin prosenteissa, sen vaihteluväli 0 – 100 %, muuten 0 – 1.

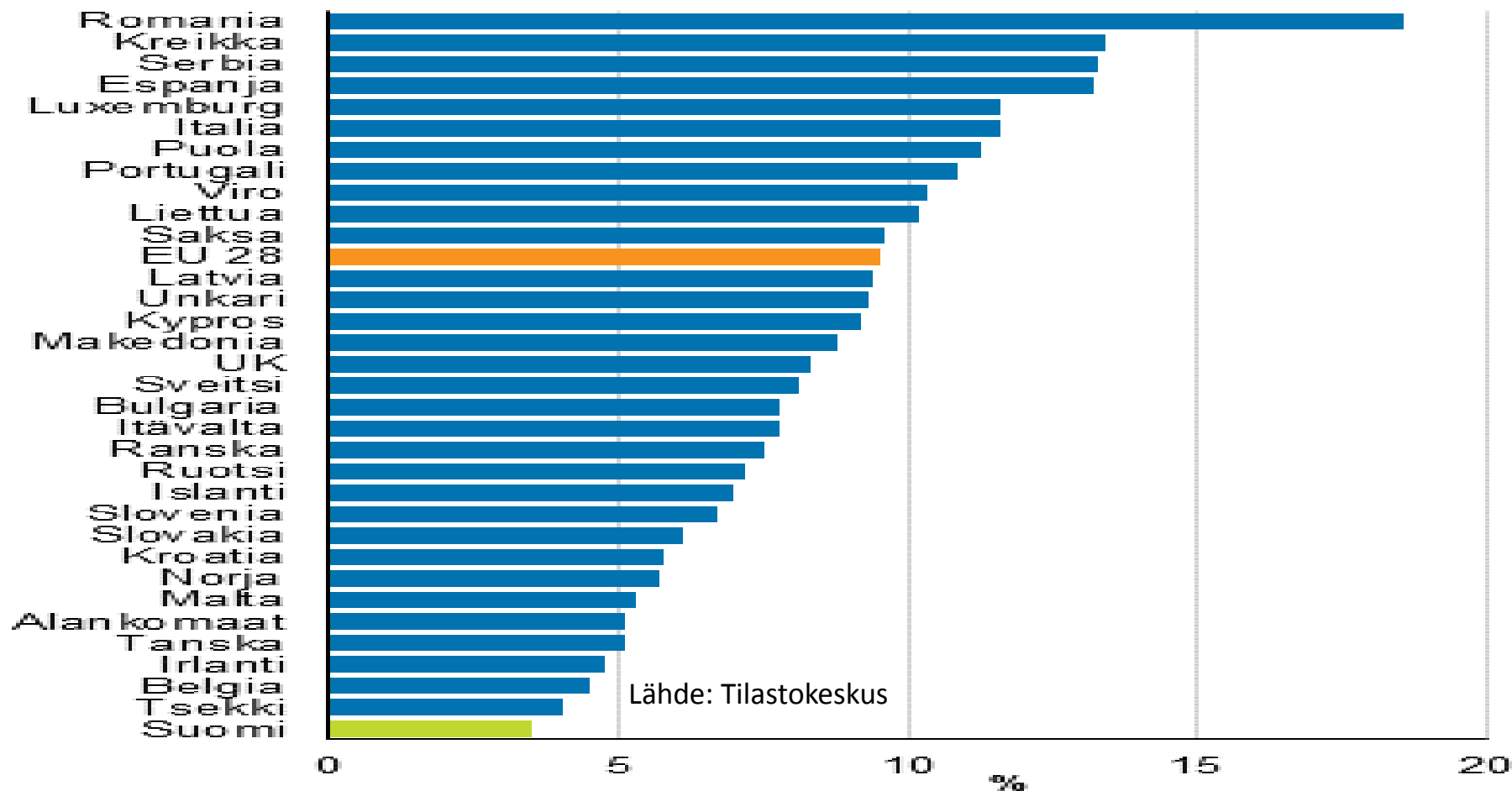
Verojen ja etuuksien markkinatulojen eroja tasaava vaikutus, 2007 – 2014

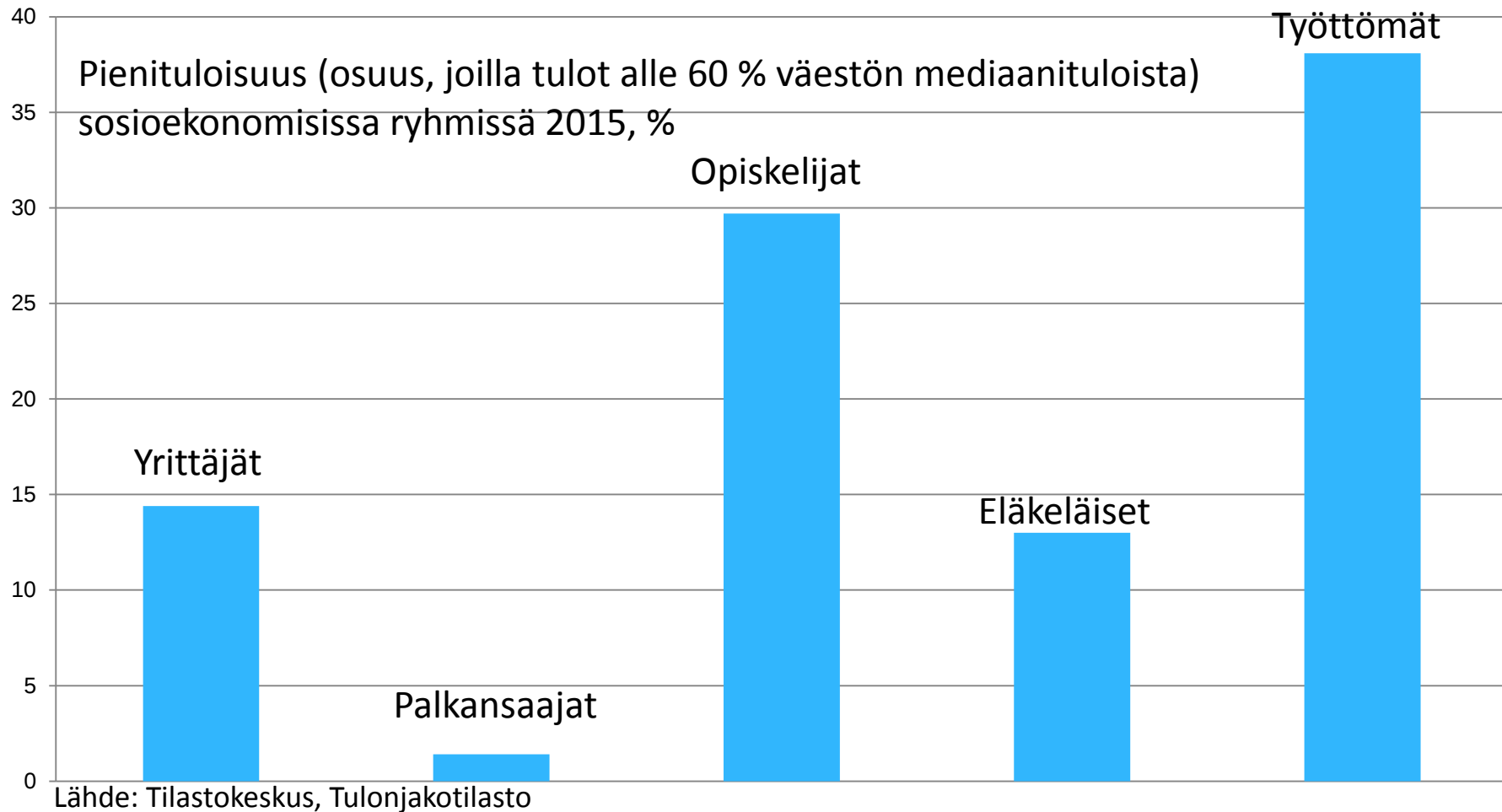

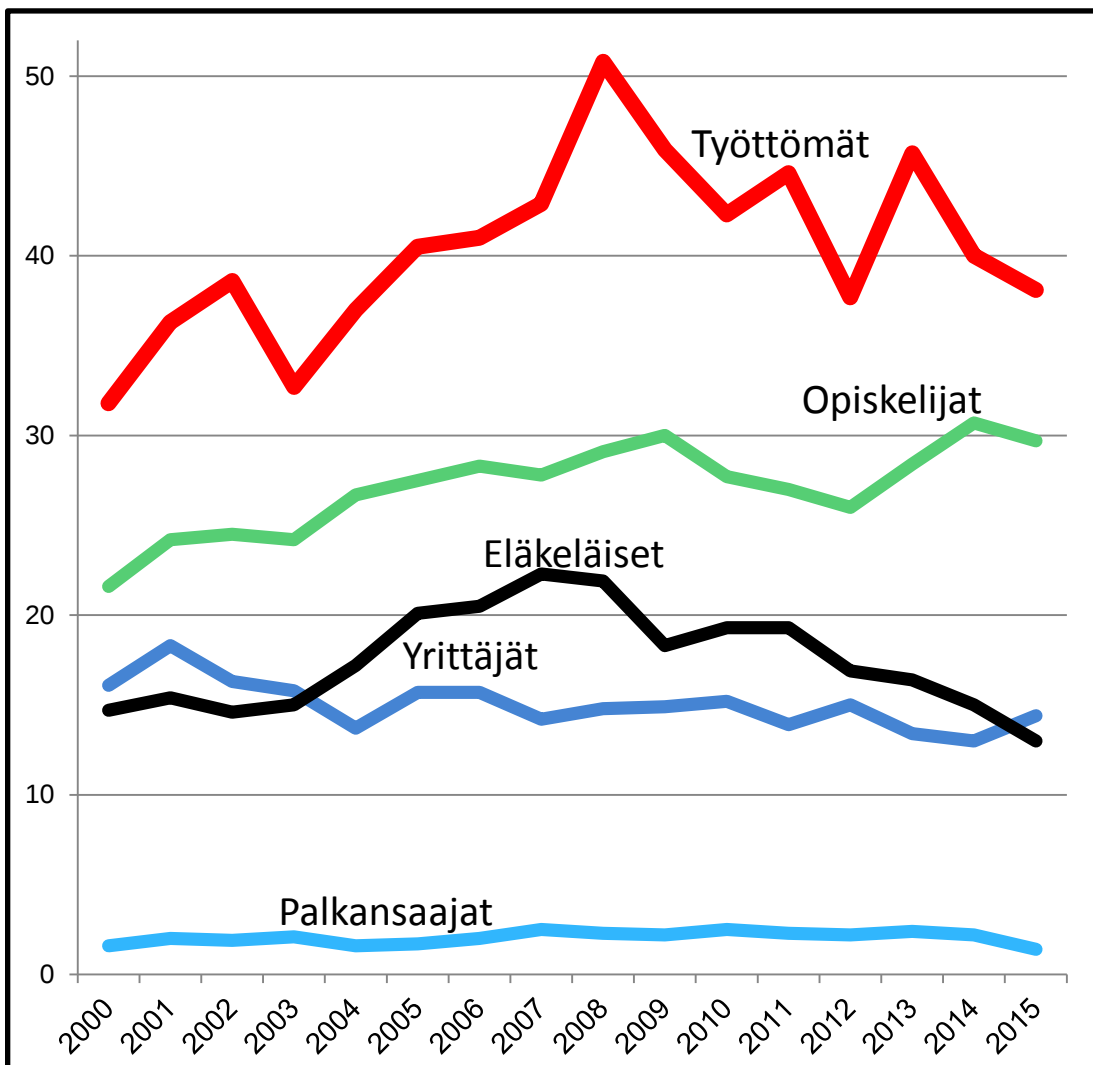
Lähde: OECD

Redistribution is defined as the difference between market income and disposable income inequality, expressed as a percentage of market income inequality.

Työssä käyvien pienituloisuus (osuus, joiden tulot alle 60 % väestön mediaanituloista) 2014, %

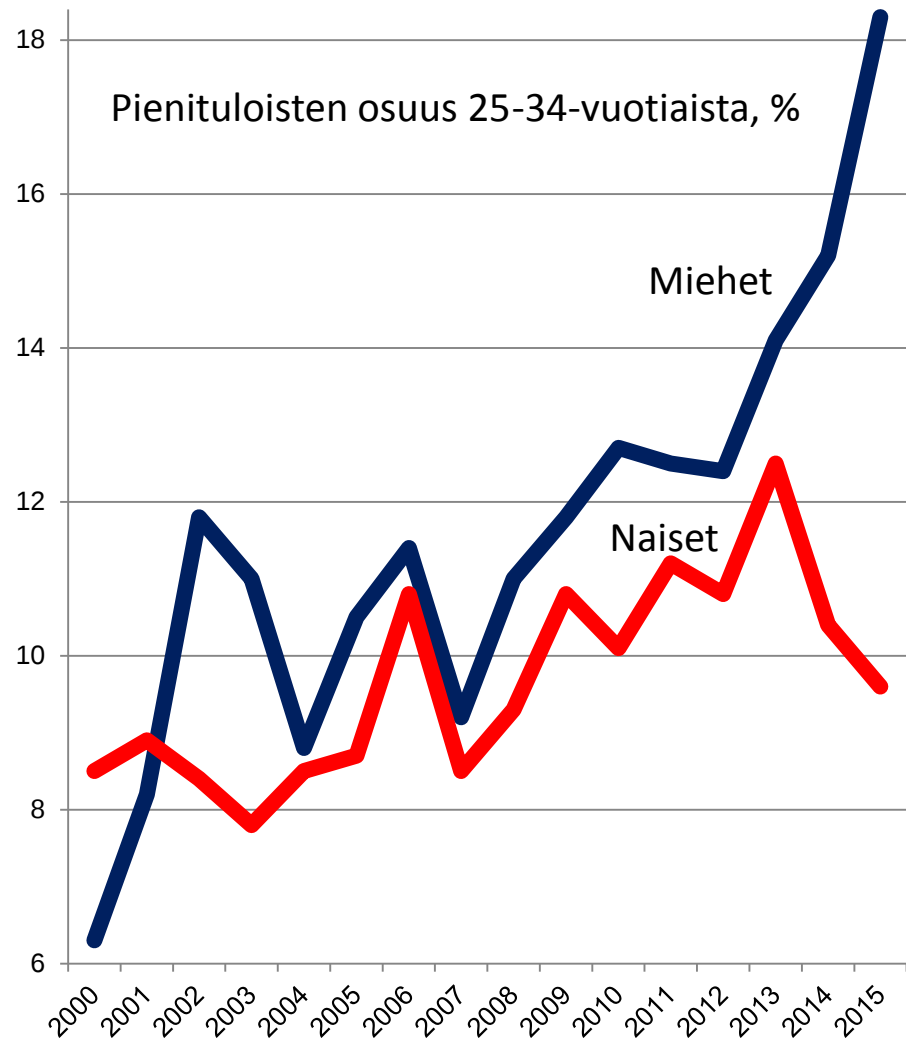
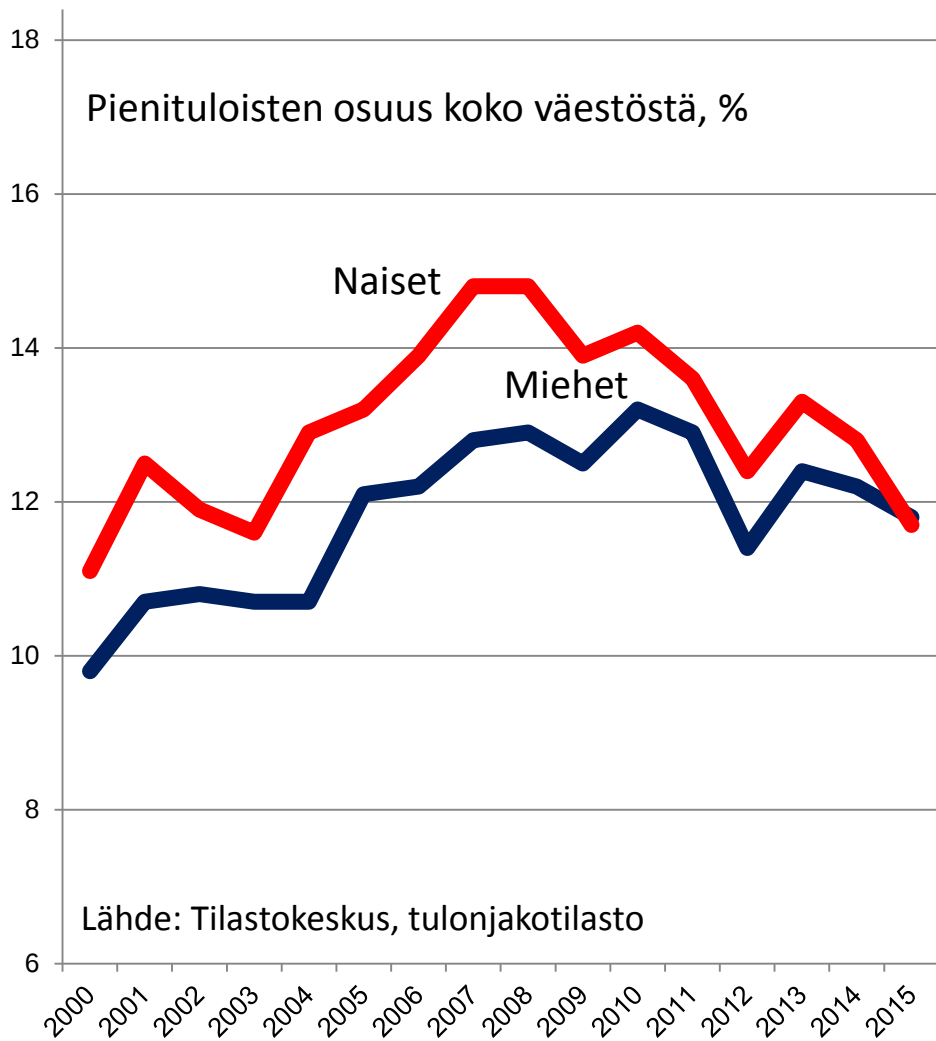

Pienituloisuus (tulot alle 60 % väestön mediaanituloista) sosioekonomisissa ryhmissä 2000-2015, %

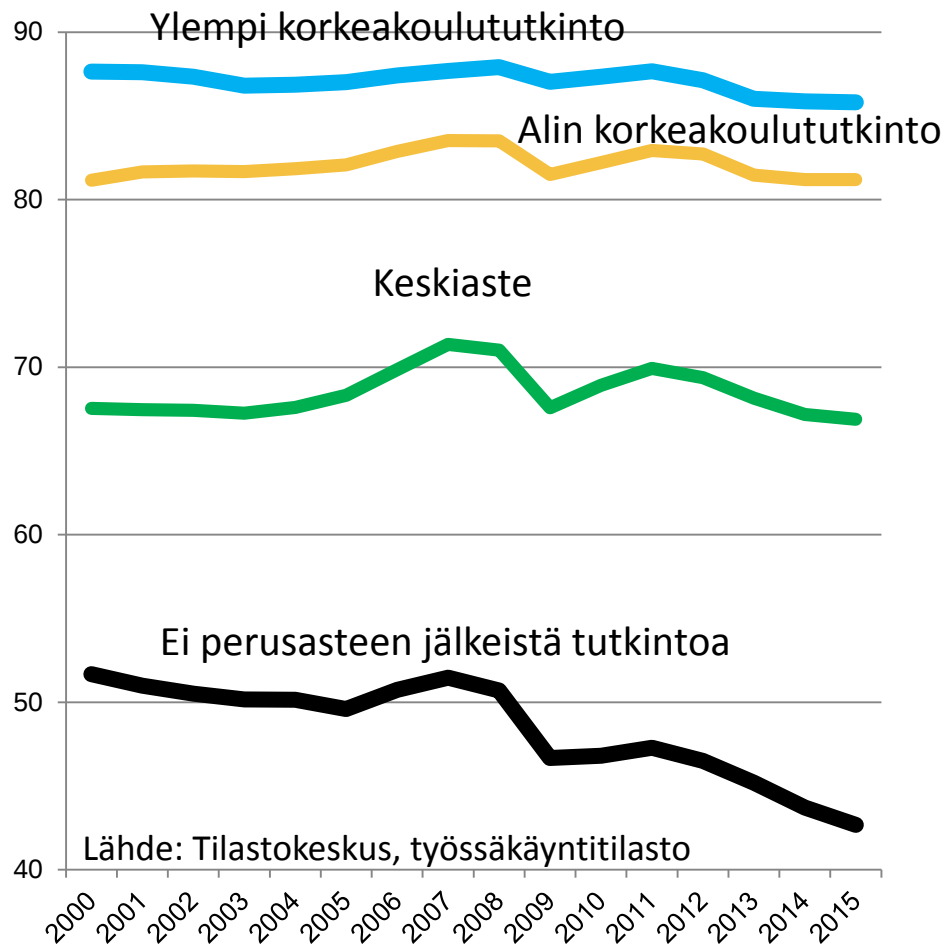
Pientuloisia v. 2015:

- Työttömistä n. 38 %
- Opiskelijoista n. 30 %
- Yrittäjistä n. 14 %
- Eläkeläisistä n. 13 %
- Palkansaajista n. 1 %

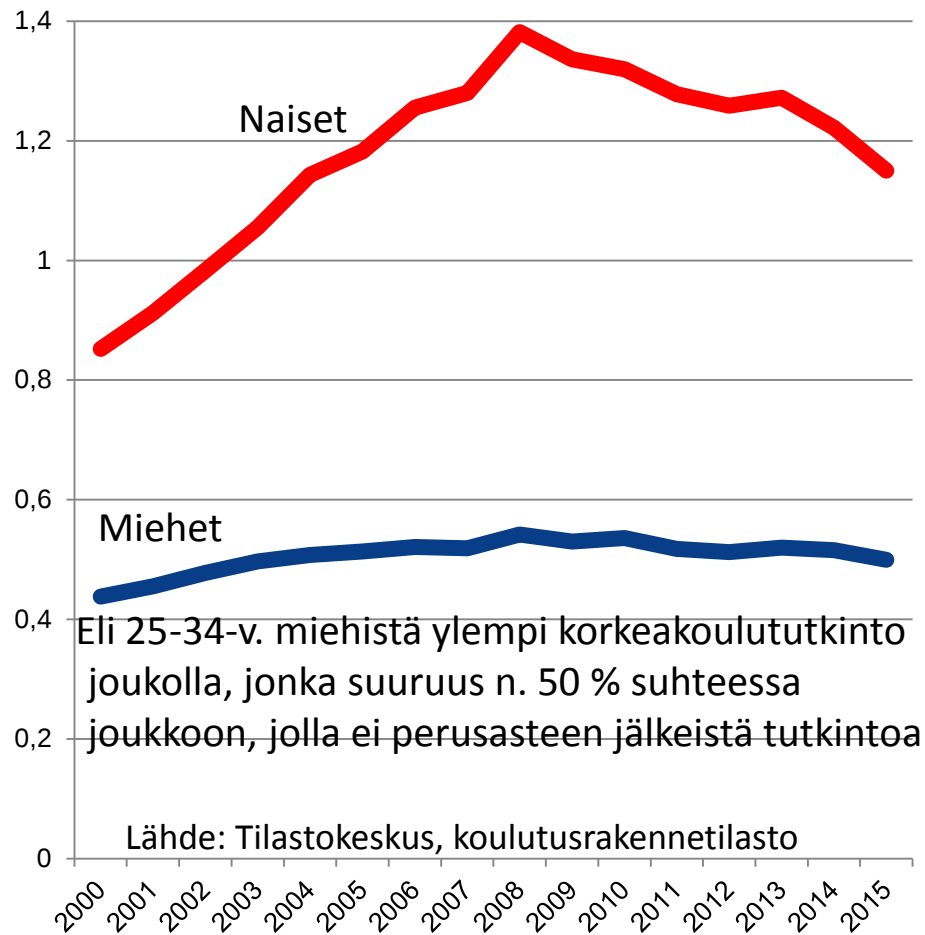
Lähde: Tilastokeskus, tulonjakotilasto

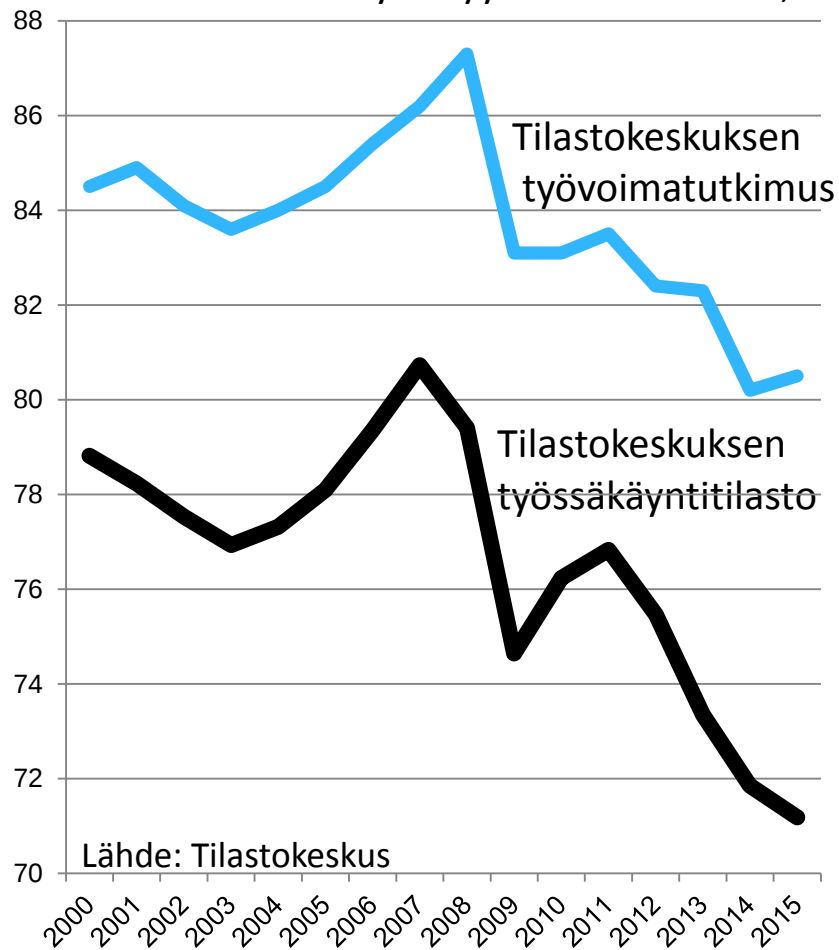
Työllisyysaste koulutusasteittain (18-64-v.), %

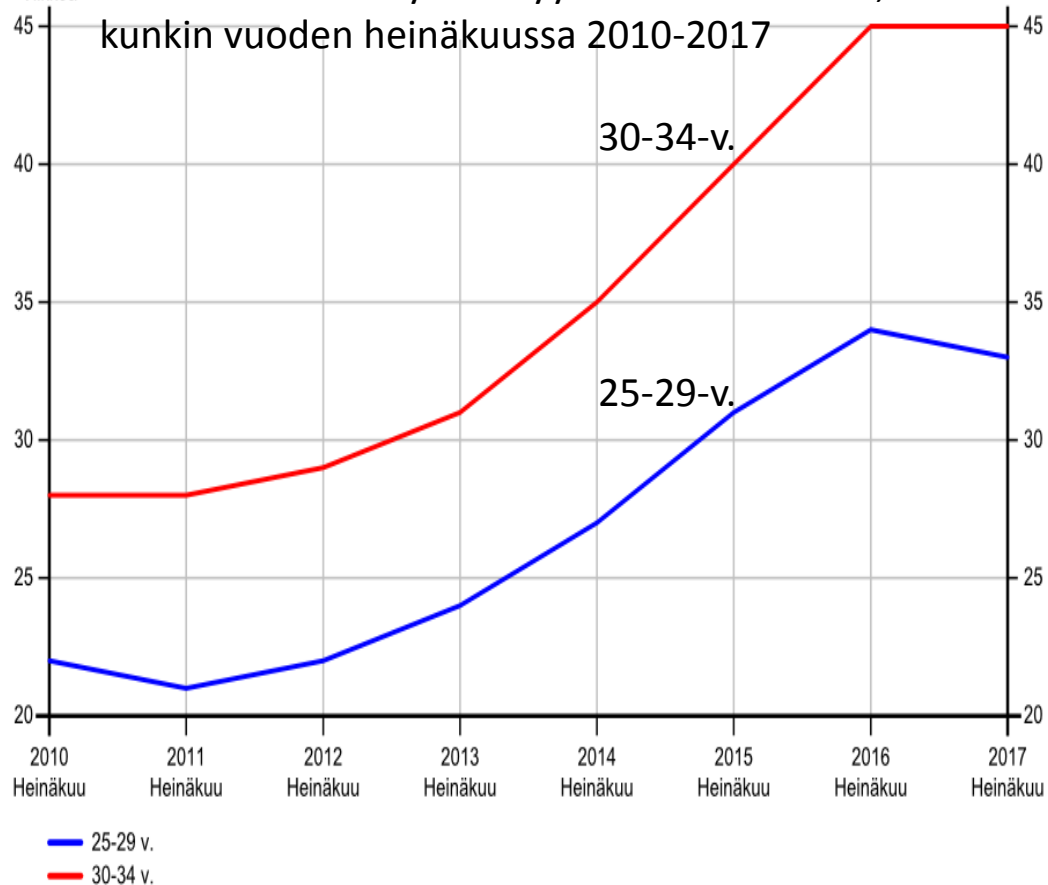
Ylemmän korkeakoulun suorittaneiden ja ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien suhde, 25-34-v.

25-34-v. miesten työllisyysaste 2000-2015, %

Viikkoa 25-34-v. miesten työttömyyden keskim. kesto, vko
kunkin vuoden heinäkuussa 2010-2017

KOHORTTI YHTEENSÄ	NEET-RYHMÄ		NEET-RYHMÄN PYSYVYYS, %				
	YHTEENSÄ	%	T-2	T+3	T+5	T+10	
PANEELI A: EI-PERUSASTEEN JÄLKEISTÄ TUTKINTOA							
1990	7 457	1 826	24,5	60,4	79,8	73,2	61,8
1995	6 526	2 900	44,4	78,1	58,1	48,9	45,6
2000	4 779	1 654	34,6	65,5	63,5	61,1	59,3
2005	5 369	808	15,0	64,5	61,3	61,8	
2010	4 907	1 855	37,8	63,8	70,1		
2013	4 690	1 942	41,4	67,6			
PANEELI B: AMMATILLINEN TUTKINTO							
1990	18 305	1 918	10,5	33,0	63,8	54,4	38,1
1995	13 984	3 247	23,2	63,3	35,5	29,5	25,7
2000	14 692	1 857	12,6	52,0	45,2	40,6	38,8
2005	12 735	1 625	12,8	46,5	42,2	43,5	
2010	13 360	2 028	15,2	42,8	50,1		
2013	13 679	2 487	18,2	42,3			
PANEELI C: YLIOPPILASTUTKINTO							
1990	11 050	454	4,1	21,4	47,6	35,0	25,8
1995	10 506	1 130	10,8	30,4	22,1	18,4	16,6
2000	12 782	639	5,0	25,0	29,0	27,2	22,2
2005	13 123	738	5,6	21,0	25,7	25,7	
2010	12 809	804	6,3	17,5	31,7		
2013	12 961	1 081	8,3	19,4			
PANEELI D: MIEHET YHTEENSÄ							
1990	36 812	4 198	11,4	43,6	69,0	60,5	47,1
1995	31 016	7 277	23,5	64,1	42,4	35,5	32,2
2000	32 253	4 150	12,9	53,2	50,0	46,7	44,4
2005	31 227	4 049	13,0	51,4	48,3	49,6	
2010	31 076	4 687	15,1	46,8	54,9		
2013	31 330	5 510	17,6	46,8			

NEET-tilan pysyvyys, 25-vuotiaat miehet 1990 – 2013

- Taulukossa esim. v. 2000 ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevista 25-v. 34,6 % oli NEET-tilassa (Not in Employment, Education or Training)
- Heistä 65,5 % oli ollut NEET-tilassa 2 vuotta aiemmin (T-2) ja 59,3 % 10 vuotta myöhemmin (T+10)
- Taulukon perusteella: Mitä heikompi koulutus, sitä todennäköisemmin henkilö on NEET-tilassa ja sitä todennäköisemmin hän on NEET-tilassa pitkään

NEET-aste on määritelty henkilön vuoden lopun päätoimen perusteella. Mukana Suomessa syntyneet ja asuvat.

Lähde: Hannu Karhunen (2017), Tieto & trendit 1/2017, Tilastokeskus. <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/208/>

Osaamisen muuttumisen vaikutus tuloeroihin

- Teknologian kehitys vähentänee kognitiivisten taitojen kysyntää ja lisäänee ei-kognitiivisten (mm. sosiaaliset) taitojen kysyntää

- Ei-kognitiivisten taitojen merkitys näyttää jo nyt korostuneen. Esimerkiksi Ruotsissa palkkaerot näyttävät lisääntyneen ei-kognitiivisten taitojen takia.*

- Tuore suomalainen tutkimus viittaa ei-kognitiivisten taitojen lisääntymiseen.**

” VATT:n, Aalto-yliopiston, Jyväskylän yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkijoista koostuva ryhmä on analysoinut 420 000:n suomalaismiehen persoonallisuustestien tulokset. Puolustusvoimien varusmiehille teettämiin peruskokeisiin perustuva aineisto kattaa kaikki vuosina 1962–1976 syntyneet varusmiehet. Tutkijat mittaavat muutosten suuntaa ja merkitystä ennustamalla testivastausten perusteella työtuloja 30–34 -vuoden iässä. Tulosten mukaan 1976 syntyneiden miesten keskimääräiset persoonallisuuspiirteet ennustavat 12 % korkeampia tuloja kuin 1962 syntyneiden miesten keskimääräiset persoonallisuuspiirteet.”

http://vatt.fi/artikkeli/-/asset_publisher/nuoremmat-varusmiesikalukat-aiempaa-sosiaalisempia

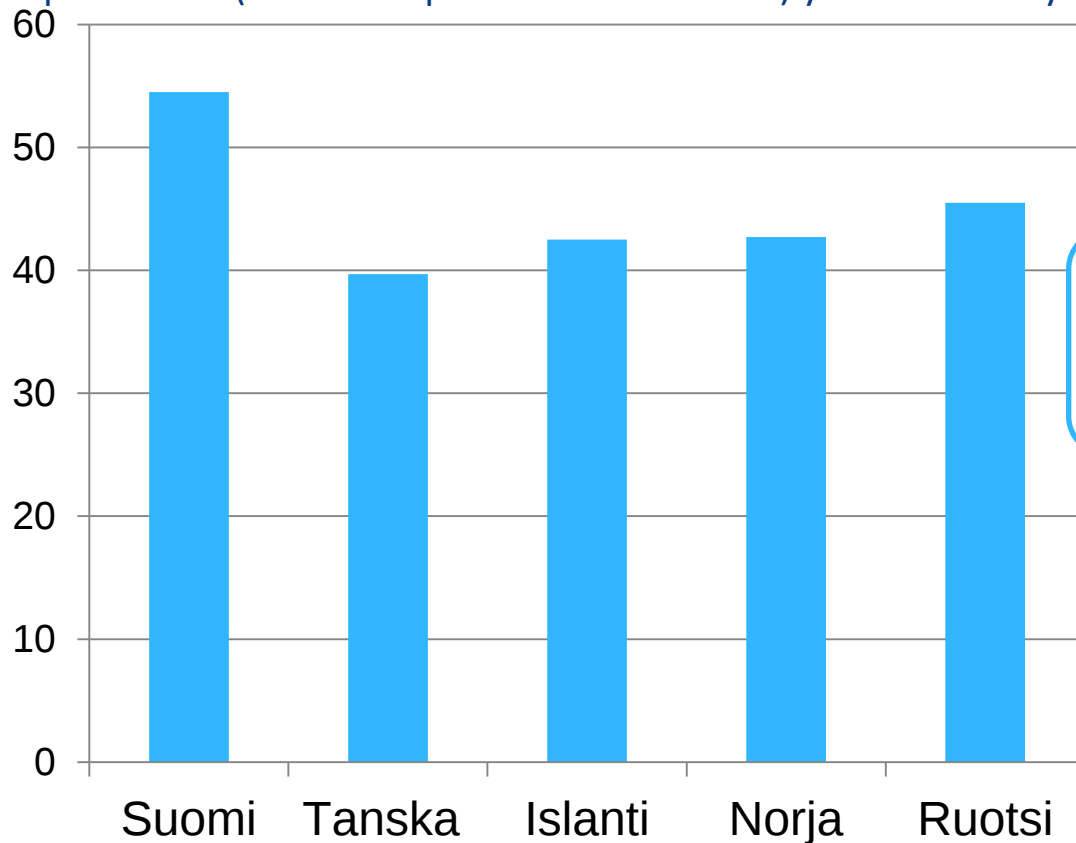
* Per-Anders Edin, Peter Fredriksson, Martin Nybom ja Björn Öckert (2017), The Rising Return to Non-cognitive Skill.

http://www.ne.su.se/polopoly_fs/1.327441.1492512829!/menu/standard/file/Noncognitive_skill_11_PF_MN.pdf

** Markus Jokela, Tuomas Pekkarinen, Matti Sarvimäki, Marko Terviö ja Roope Uusitalo (2017), Secular rise in economically valuable personality traits. PNAS, vol. 114 no. 25, 6527–6532. <http://www.pnas.org/content/114/25/6527.full>

Myös osaamispääomaan (kognitiiviseen ja ei-kognitiiviseen) vaikuttaa sen tuoton veroaste

Pienipalkkaisen (67 % keskipalkasta ansaitsevan) yksin asuvan työn rajaverokiila 2015, %

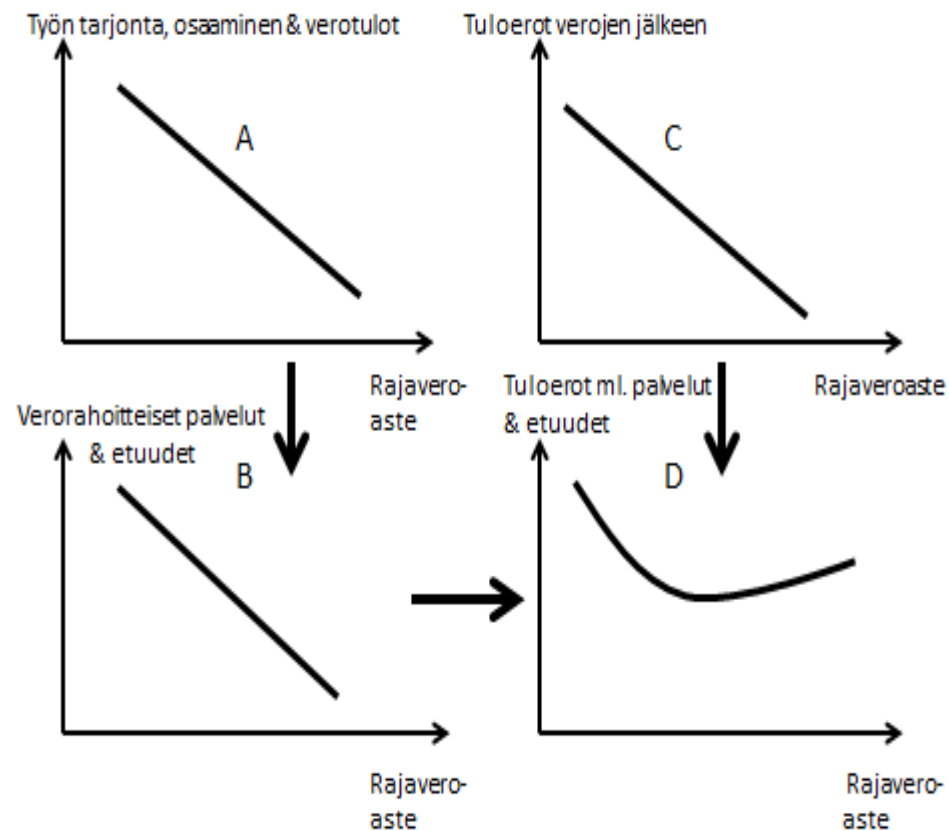
Suomessa pienipalkkaisenkin osaamisen ja palkan nousun mukaisen työvoimakustannusten lisäyksen veroaste yli 50 %

Jos osaaminen edellyttää esim. teknologian muutoksiin sopeutumista ja oppimista, sen tuoton korkea vero on pulma. Osaamisen puute voi johtaa mm. työstä syrjäytymiseen.

Mutta eikö rajaveroasteiden alentaminen lisäisi tuloeroja?

Lähde: OECD, Taxing Wages 2016, Table 3.6

Rajaveroasteen noston vaikutus tuloeroihin

A Korkeampi rajavero vähentää työn tarjontaa & osaamista ja sitä kautta verotuloja.

B Verotulojen lasku vähentää tulonsiirtoja & palveluja.

C Ilman käyttäytymisvaikutuksia rajaveroasteen nosto vähentää tuloeroja ja lisää verotuloja.

E (ei erikseen kuviossa) Kun rajaveroasteen nosto vähentää osaamista, osaajien niukkuus lisääntyy, mikä nostaa heidän palkkoja, mikä lisää palkkaeroja.

$D=B+C+E$ Jossain pisteessä rajaveroasteen nosto alkaa nettona vähentämään verotuloja, mikä vähentää tulonsiirtoja & palveluja, mikä voi lisätä tuloeroja enemmän kuin rajaveroasteen nosto välittömästi vähentää niitä.

Kun Heatcote et al (QJE tulossa) ottavat huomioon vaikutukset A,B,C ja E, ja jos köyhyys rajoittaa osaamisinvestointeja, USA:n veroprogressio lähellä optimaalista arvoa.

http://www.jonathanheathcote.com/hsv_taxation_final.pdf